

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Paasimaa, S., Kyrkkö, J. & Vuori, M. (2023) Opiskelijoiden osallisuus toimintakulttuurin kehittämisessä. TAMKjournal, 15.5.2023.

URL: <https://sites.tuni.fi/tamk-julkaisut/pedagogiset-ratkaisut/opiskelijoiden-osallisuus-toimintakulttuurin-kehittamisessa-sanna-paasimaa-johanna-kyrkkö-ja-marjo-vuori/>

Opiskelijoiden osallisuus toimintakulttuurin kehittämisessä | Sanna Paasimaa, Johanna Kyrkkö ja Marjo Vuori

15.5.2023

TAMKjournal | Suomen kouluverkosto uudistuu, ja oppilaitoksia yhdistetään samoille kampuksille. Nokialle avautui Silta-kampus elokuussa 2022. Kampuksella toimivat Nokian lukio, Tampereen seudun ammattiopisto Tredu sekä Nokianvirran peruskoulun pienryhmä. Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittama Kampus 3 -hanke valmisteltiin tukemaan Silta-kampuksen yhteisöllisen toimintakulttuurin muodostumista sekä osallisuuden vahvistumista. Miten siis edistää eri oppilaitosten yhteiskampukselle osallistavaa ja yhteisöllistä toimintakulttuuria?

Kampus 3 -hanke oli Tampereen ammattikorkeakoulun, Tampereen seudun ammattiopisto Tredun ja Nokian kaupungin yhteishanke, jonka keskeisenä tavoitteena oli opiskelijoiden osallisuuden edistäminen. Osallisuus voidaan nähdä yksilön kokemuksena siitä, että hän kokee kuuluvansa itselleen merkitykselliseen ryhmään tai yhteisöön. Osallisuus on prosessi ja

vastakohta syrjäytymiselle. Yhteisön osallisuus välittyy jäsenten keskinäisenä arvostuksena, luottamuksena ja vaikuttamismahdollisuuksina. (Raivio, 2018, 101.) Opiskelijoiden osallisuus yhteisellä kampuksella on tärkeä osa kampuksen toimintakulttuuria.

Kampus 3 -hanke oli mukana Sillan ensimmäisenä lukuvuotena kehittämässä erilaisia osallisuuden mahdollisuuksia opiskelijoille. Tredun, Nokian lukion ja TAMK:n tiimi koordinoi hankkeen etenemistä ja toimenpiteitä. TAMK:n erityisenä roolina oli tuottaa asiantuntijapalveluita, toimia koulutusten fasilitaattorina sekä koota nykytilanteen kuvaamiseksi tarvittava tieto lakien ja säädösten tuomista reunaehdoista. Lisäksi TAMK vastasi hankkeen kokonaiskoordinoinnista ja hallinnoinnista. Silta-kampuksella opiskelee noin 1 200 opiskelijaa. Jokaisella on yksilölliset tarpeensa – esimerkiksi Tredun aikuisopiskelijan tarpeet eroavat perusopetuksen intensiivisen tuen ryhmäläisen tarpeista.

Yhteinen opiskelijakuntatoiminta

Osallisuus on toimijuutta. Aktiivinen toimijuus koulussa voi ilmetä esimerkiksi omien ajatusten ja ratkaisuvaihtoehtojen esittämisenä. (Lonka, 2015, 90.) Sillassa lukiolla ja Tredulla on omat opiskelijakuntansa ja niiden hallitukset. Hallitukset tekevät yhteistyötä järjestämällä yhteisiä tapahtumia ja edistämällä opiskelijoiden viihtyisyyttä ja koulutyötä. Hallitukset kokoustavat yhdessä vähintään kerran kuukaudessa. Oppilaitoksilla on myös tutortoimintaa. Tutorit ohjaavat uusia opiskelijoita kotiutumaan kampukselle ja tekevät keskenään yhteistyötä esimerkiksi kampuksen esittelyissä. Opiskelijakunta- ja tutortoiminnan kautta opiskelija saa vahvan kokemuksen osallisuudesta, joka heidän kauttaan välittyy kaikille opiskelijoille.

Sillan opiskelijakuntien yhteistyö lähti liikkeelle erilaisista lähtökohdista. Lukion opiskelijakuntatoiminnan perinne on vahva, kun taas ammatillisen koulutuksen opiskelijakuntaperinne on vielä ohut. Ennen yhteiskampusta Tredun Nokian toiminnot olivat jakautuneet kolmeen toimipisteeseen, ja etäisyydet olivat osaltaan haastaneet opiskelijakunnan toimintaa. Yhteisellä Silta-kampuksella hallitusten toiminta on vahvistunut, mutta yhteistyön käynnistyminen olisi ollut haasteellista ilman opiskelijakuntien ohjaavia opettajia ja Kampus 3 -hankkeen tukea. Hankkeen kokoaikainen projektitoimija oli merkittävä apu yhteistyön tukemisessa lukuvuoden aikana. Merkittävää oli myös, että Tredun ja lukion opiskelijakuntien ohjaavat opettajat aloittivat yhteistyön suunnittelun hankkeessa noin puolitoista vuotta ennen kampukselle tuloa. Varsinkin alussa hallitusten yhteistyö vaatii ohjausta, ja sen merkitys korostuu muutokseen sopeutumisessa. Lukuvuoden aikana kampuksella on tapahtunut kasvua, kun yhteisiä käytänteitä on opittu ja hallitukset ovat tutustuneet toisiinsa.

Opiskelijat nähtiin alusta asti tärkeinä yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentumisessa.

Hallitusten yhteistyötä jarruttavat oppilaitosten rakenteelliset erot. Koulujen jaksojärjestelmä ja päivän taukojen ajankohdat ovat erilaisia. Lukio toimii vahvasti oppilaitoksessa, kun taas ammatillisessa oppilaitoksessa opiskellaan paljon työelämässä. Kuitenkin Tredun hallituksesta osa on aina kampuksella, vaikka osa olisi työelämässä ja siten yhteistyö lukion kanssa onnistuu. Lain mukaan oppilaitoksilla tulee olla oma hallituksensa. Uudet hallitukset aloittavat aina vuoden vaihteessa. Opiskelijakuntien ohjaavat opettajat järjestivät hallituksille ryhmäytysleirin, joka järjestetään jatkossa joka vuosi. Tutustuminen hallitusten kesken on tärkeää tulevan vuoden yhteistyön kannalta, ja sille tulee alkuvuodesta järjestää aikaa.

Hallituksilla oli yhteistyöstä lukukauden jälkeen pääosin hyviä kokemuksia. Heidän mukaansa yhteistyössä on paljon etuja eikä se tuo omaan toimintaan lisätyötä. Kokousaikojen sopimista vaikeuttivat eri lukujärjestykset, mutta asiat sovittiin tarvittaessa viestein. Hallitusten jäsenten mukaan opettelemista on tiedottamisessa ja yhteydenpidossa, koska lukion ja Tredun käytännöt ovat erilaisia. Kokemuksista viisaampina uudet hallitukset pitävät jatkossa tiiviimmin yhteyttä toisiinsa viestein, mikä sujuvoittaa yhteistyötä.

Osallisena kampuksella – hankekysely ja palautekanavat tukevat suunnittelua

Ennen Siltaan tuloa järjestettiin henkilöstön koulutuspäiviä, joissa mietittiin Sillan arvoja, valmistauduttiin kampukselle muuttoon sekä tutustuttiin toisten töihin. Opiskelijat nähtiin alusta asti tärkeinä yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentumisessa. Sillassa ensimmäisen lukuvuoden aikana yhteistoimintaa toteutettiin ja kehitettiin hankkeessa yhteistyössä opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa ja heidän palautteensa perusteella. Osallisuuden kokemuksessa on tärkeää, että yksilö tuntee itsensä merkitykselliseksi yhteisössä ja pystyy vaikuttamaan itseensä sekä ympäristöönsä liittyviin asioihin (Isola ym. 2017).

Sillalle perustettiin tili sosiaaliseen mediaan, ja sen kautta opiskelijat voivat antaa palautetta ja seurata kampuksen arkea. Sillan Instagram-tilillä annetulla palautteella on ollut myös vaikutusta. Esimerkiksi opiskelijat toivoivat lisää hiljaisia tiloja, ja näitä järjestettiin vapaista luokkatiloista. Opiskelijat toivoivat lisäksi kahvilaa ja yhteisiä tapahtumia, ja nämä järjestettiin. Toimintaa kehitetään opiskelijoiden hyödyksi, ja jatkossa kampuksella hyödynnetään vuosittaisia opiskelijakyselyiden tuloksia.

Opiskelijoille järjestettiin Silta-neuvostoja, joissa oppilaitosten johto vastasi opiskelijoiden kysymyksiin liittyen kampukseen ja koulunkäyntiin. Silta-neuvosto sai hyvää palautetta ja se jää perinteeksi Siltaan. Opiskelijat osallistuivat myös kampuksen pelisääntöjen muotoiluun oppitunneilla. Pelisäännöt täydentävät oppilaitosten järjestyssääntöjä yhteisellä kampuksella, ja opiskelijoiden ääni pelisäännöissä vahvistaa niiden toteutumista arjessa.

Kampus 3 -hanke kartoitti kokemuksia ensimmäisestä lukukaudesta hankekyselyllä. Ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijat vastasivat kyselyyn oppitunnilla tai ryhmänohjaustuokiolla. Kyselyyn saatiin 246 vastausta. Vastaajista suurin osa oli sitä mieltä, että kampuksella on viihtyisää opiskella. Positiivisina vaikutuksina tuli esiin, että kaksoistutkinto-opiskelijat ovat kokeneet opiskelun helpompana, ja yhteiskampus mahdollistaa kavereiden näkemisen koulupäivän aikana. Kyselyn perusteella opiskelijoilla olisi kiinnostusta tutustua toisen oppilaitoksen opintoihin, jos tästä saisi kurssisuorituksia tai opintopisteitä.

Sillassa on järjestetty monia tapahtumia, joista useat ovat opiskelijakuntien hallitusten järjestämiä. He järjestivät esimerkiksi teemaviikon, halloween-tapahtuman ja ystävänpäiväohjelmaa. He osallistuivat myös mm. Silta-neuvoston ja jatko-opintopäivän järjestämiseen. Oppilaitokset järjestivät yhteisiä tapahtumia, kuten työelämäpäiviä. Yhteistoiminnan lisäksi oppilaitoksilla on omia tapahtumia ja perinteitä. Kun kehitetään yhteistä toimintaa, on viisautta huomata, mitä tehdään yhdessä ja mitä erikseen. Näiden erottamisessa keskeistä on opiskelijoiden ääni – toimintaa järjestetään opiskelijoita varten ja näin löydetään yhteisen toiminnan edut.

Sillassa opiskelee myös peruskoulun intensiivisen tuen ryhmä eli ITU-pienryhmä. Treduun ja lukioon verrattuna ITU-ryhmä on kampuksella pieni toimija, mutta myös heidän kokemuksensa osallisuudesta on tärkeä. Ryhmän opiskelijat voivat osallistua Sillan tapahtumiin, ja ryhmällä on kampuksella oma tilansa. Ryhmäläisten mukaan kampus tukee ryhmän tarpeita ja opetusta. Tutustuminen toisen asteen opintoihin on sujuvaa ja helposti järjestettävissä, ja siten opiskelija voi vaikuttaa opintoihinsa enemmän. Tärkeää on, että ryhmäläiset kokevat kotiutuvansa kampukselle, ja että kampus tarjoaa heille turvallisen opiskeluympäristön.

Miten on onnistuttu?

Tapahtumien ja toimikuntien lisäksi kokemus osallisuudesta syntyy arkisessa toiminnassa, välitunneilla ja oppitunneilla. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa oppilaitoksensa toimintaan, ei vain kampuksen. Tämä luo osallisuuteen yhteiskampuksella uuden kysymyksen – onko opiskelija osallisena kampukseen vai oppilaitokseen? *Oppilaitoksella* viitataan oppilaitoksen omaan toimintaan, tilaisuuksiin ja perinteisiin, kun taas *kampus* viittaa oppilaitosten yhteisissä tiloissa toimimiseen ja yhteisiin tapahtumiin. Tilanteen mukaan opiskelija voi olla osallisena kampukseen, oppilaitokseen tai molempiin. Joka tapauksessa kokemukset osallisuudesta ovat tärkeitä niin kampuksen yhteisessä kuin oppilaitosten omassa toiminnassa.

Uusi näkökulma osallisuuteen yhteiskampuksella – onko opiskelija osallisena kampukseen vai oppilaitokseen?

Opiskelijoiden haastattelujen ja kyselyn perusteella he kokevat saavansa kampuksella äänensä ja toiveensa kuuluviin. Tämä on osoitus siitä, että Sillan henkilöstön tahtotila osallisuuden toteutumisesta on tuottanut tulosta. Henkilöstö on pitänyt opiskelijoiden osallisuutta tavoiteltavana ja arvokkaana asiana, mikä näkyy kampuksen toiminnassa. Kampus 3 -hanke on auttanut osallisuuden vahvistamisessa, mutta osallisuutta on rakennettava hankkeen jälkeenkin. Siihen Sillan toimijat vaikuttavat joka päivä omalla toiminnallaan. Sillan ensimmäinen lukuvuosi on luonut osallisuuden kehittymiselle hyvän lähtökohdan, ja Silta-kampukselle on mahdollisuus kehittyä todellinen osallisuutta tukeva toimintakulttuuri.

Lähteet

Isola, A-M., Kaartinen, H., Leemann, L., Lääperi, R., Schneider, T., Valtari, S. & Keto-Tokoi, A. 2017. Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. THL. Työpäpaperi 33/2017. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-917-0>

Lonka, K. 2015. Oivaltava oppiminen. Helsinki: Otava.

Raivio, H. 2018. Sosiaalinen kuntoutus voimavaraistamisena – toivon ja muutoksen näkökulma. Teoksessa H. Kostilainen & A. Nieminen (toim.) Sosiaalisen kuntoutuksen näkökulmia ja mahdollisuuksia. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, 97–117.

Kirjoittajat

Sanna Paasimaa

Kampus 3 -hankkeen projektivastaava ja työskentelytiimin jäsen

Pedagogiset ratkaisut

TAMK

sanna.paasimaa@tuni.fi

Johanna Kyrkkö

Lehtori

Kampus 3-hankkeen työskentelytiimin jäsen

Tampereen seudun ammattiopisto Tredu

johanna.kyrkko@tampere.fi

Marjo Vuori

Lehtori

Kampus 3-hankkeen työskentelytiimin jäsen

Nokian lukio

marjo.vuori2@edu.nokiankaupunki.fi

Kuvituskuva: Sanna Paasimaa